

TIJL NUYTS

1. Stromingen zijn moeilijk te onderscheiden wanneer je midden in al dat gekolk probeert rond te zwemmen, turend door je bewasemde duikbril van vandaag. En kan je wel echt wel van afgetekende stromingen spreken in een vloeibare wereld als de onze? Om toch een poging te doen: ik denk dat je vandaag met wat goede wil misschien wel enkele poëziescircuits en misschien ook poëtica's kan onderscheiden. Enerzijds is er het circuit van de podiumpoëzie die meer en meer op de voorgrond treedt en ook heel wat banden onderhoudt met de papieren poëzie – voor zover dat onderscheid nog opgaat in een tijd van bloeiende poetry slams, poëziefestivals en -podcasts. De meest afgetekende poëtica die ik vandaag kan aanwijzen is die van de antikapitalistische poëzie zoals die bedreven wordt door enkele voornamelijk jongere dichters, van Dominique De Groen tot Frank Keizer. Ik denk dat die poëzie, ondanks alle verschillen, mogelijks wel in eenzelfde richting tast, en dat de pogingen die dergelijke dichters ondernemen om een nieuwe wereld te verbeelden later misschien wel als behorend tot één stroming geduid zullen worden. Zowel op het podium als in die antikapitalistische poëzie gebeurt er naar mijn gevoel heel wat spannends vandaag de dag.
2. Ik denk dat ik een typische *millennial*-dichter ben: een schrijver die zoekt naar hechting en verbinding, vanuit een (groeïend) besef dat zijn spreken bepaald wordt door zijn omgeving, context en privileges. Net zoals heel wat dichters van mijn generatie behoor ik tot de bionadebourgeoisie (of ook wel haveremelkelite, al lust ik haveremelk niet zo). Zelf zie ik in het Nederlandse taalgebied een zekere verwantschap met enkele dichters die net zoals ik een speelse, licht absurdistische en eerder narratieve poëzie bedrijven, zoals Asha Karami en Delphine Lecompte. Maar die vraag is maar of zij die verwantschap zelf ook ervaren!
3. Ik zie poëzie als een spons die poreus is voor allerlei invloeden van buitenaf. Zelf doe ik de meeste ontdekkingen en het meest inspiratie op wanneer ik internationale podia bezoek waar poëzie voorgedragen wordt in verschillende talen, en waar je als luisteraar ergens tussen stem en ondertitels mag zweven. Bovenstaande vraag is duidelijk bepaald door een context waarin de natie nog als een richtinggevend criterium voor poëtica's werd gehanteerd. 'De' ontwikkeling van 'de' Nederlandstalige poëzie: ik ben een beetje huiverig voor dat soort grote categorieën, moet ik toegeven. Zouden veel dichters vandaag nog zo naar hun schrijfp praktijk kijken? Over 'buitenlandse poëzie' spreken veronderstelt immers ook het bestaan van een duidelijk afgelijnd binnenland. En wat is het binnenland in deze context? Nederland? Vlaanderen? België? De lage landen? Het Nederlandse taalgebied, dat zich uitstrekt van Curaçao tot Kortrijk? Of toch maar de Randstad en de Onafhankelijke Republiek Antwerpen en de autosnelwegen die hen verbinden? Dat soort nationale afbakeningen gaat vandaag niet meer op, denk

ik. Denk maar aan de meertalige poëzie van dichters als Maxime García Díaz, Lisette Ma Neza en Nisrine Mbarki, en de aanwezigheid van niet-Nederlandstalige dichters als Laurence Veille en Amir Sulaiman op avonden georganiseerd door Saint Amour en Nuff Said. Al zijn (sub)nationale kaders denk ik wél nog erg bepalend op een institutioneel niveau (wanneer het om subsidies en dergelijke gaat).

4. Pfiew, om dergelijke grote vragen fiets ik graag heen, liefst met een grote bocht. Maar om toch maar iets te antwoorden (en meteen ook een open deur in te trappen): in ons taalgebied wordt de aanwezigheid van poëzie in de openbare ruimte vandaag denk ik meer gewaardeerd dan vóór de eeuwwisseling. Poëzie heeft de openbare ruimte natuurlijk nooit verlaten, maar ik denk dat haar aanwezigheid er nu toch meer wordt erkend en gestimuleerd, dankzij de meest uiteenlopende podia en multimedia. Ook de publieke functie van poëzie staat weer in de *spotlight*: activisme mag vandaag minder omfloerst weerklinken. (Al schromen de *powers that be* er niet voor om activistische poëzie te coöpteren, wat de verzen dan weer van hun stekels ontdoet). Ik heb het gevoel dat er algemeen meer interesse is in poëzie dan enkele decennia geleden, onder meer omdat de poëzie veelkleuriger en meertaliger is geworden. Veelkleurig en meertalig was ze – opnieuw – natuurlijk altijd al, maar vandaag weerklinkt die veelheid aan stemmen toch luider. Al blijven de instituten nog erg wit. Maar toch: er *gebeurt* wat!
5. Hebben we het hier over poëzie of poëzieschakels? Wat de teksten zelf betreft zie ik geen echte verschillen. Ik hoed me voor clichés over somptueuze Vlaamse barok en calvinistisch uitgebeende Nederlandse lyriek. Maar als we over schakels praten, lijkt de Amsterdamse metropolis me nog steeds allesbepalend. Al gebeurt er elders ook heel wat, van Leeuwarden tot Brussel, van Aalst tot Groningen. En natuurlijk ook op Instagram en TikTok.
6. Er is altijd vernieuwing mogelijk en die zal er altijd zijn, maar normatieve ideeën houd ik daarover niet op na. Als er één iets constant is in de poëzie, dan is het wel dat die voortdurend oude huiden afwerpt en op zoek gaat naar nieuwe en vergeten vormen, naar thema's voor de toekomst en stemmen uit het verleden.
7. Ook hier is het moeilijk om niet in clichés te spreken. Alles is politiek, ook poëzie, zeker omdat het een genre in de marge is. Vrij naar W.H. Auden schrijft de Amerikaanse dichter en criticus Wayne Koestenbaum dan wel 'poetry making nothing happen is the thing it makes happen', maar toch denk ik dat een zekere vorm van engagement anno 2022 niet te vermijden is. Inzoomen op waterlelies kan een politieke daad zijn, maar ook op de barricaden heeft de poëzie een functie te vervullen. Denk maar aan het recente voorval rond voormalig Antwerps stadsdichter Ruth Lasters, die samen met enkele leerlingen de maatschappelijke tussenschotten tussen de zogenaamde A en B-stroom in het Vlaamse onderwijs op

de korrel nam, wat beantwoord werd met de censuur van het stadsbestuur én voor een rel zorgde die heel wat media-aandacht opleverde. Doesn't poetry make something happen there? Ik denk het wel, al is het maar kortstondig, als steentje in de schoen.

8. Alles hangt af van wat je onder 'leespubliek' verstaat. Ook buiten het boek tiert de poëzie welig, zoals onderzoekers als Kila Van der Starre omstandig hebben aangetoond. Tijdens de Nacht van de Poëzie in Utrecht bouwen jongeren een feestje voor het podium en worden dichters als rocksterren onthaald. Wat de kritiek betreft: het internet vult aan waar papieren media misschien tekortschieten. Van een online platform als *De Reactor* tot een Instagramkanaal als 'Poëzie is een daad': gedichten wordt vandaag naar mijn gevoel op uiteenlopende en vaak prikkelende manieren gedeeld en gezeefd.
9. Dat poëzie via festivals, podia en manifestaties buiten het (dure) boek treedt, kan de dichters (en hun portemonnee) alleen maar ten goede komen (al kan ikzelf niet van de poëzie leven). Een mogelijk effect is wel dat poëzie op die manier niet alleen tot publieke performance, maar in sommige gevallen ook tot vermarktbare lifestyle verwordt.
10. Hoe meer verschillende vormen en verstrengelingen, hoe liever. Multimediale experimenten en kruisbestuivingen kunnen de kwaliteit van de poëzie toch alleen maar ten goede komen? Geef mij maar een jungle die weelderig groeit en bloeit in plaats van een aangeharkt tuintje met gemillimeterde buxushagen dat wordt afgepist door bange jongetjes.
11. Ik hou niet zo van excellentie-pantheons die aanspraak pretenderen te maken op universaliteit. De tijd, het weer en mijn humeur hebben een sterke impact op mijn voorkeuren en favorieten; die veranderen voortdurend. Eén dichter aanwijzen vind ik dus erg moeilijk. Al kan je de vensterbank van mijn toilet met wat goede wil misschien wel als een (steeds wisselend) pantheon beschouwen. Momenteel prijken de bundels *Return to the City of White Donkeys* van James Tate, *Plooi* van Babeth Fonchie Fonchind en een bloemlezing uit het werk van Federico García Lorca er naast de fles toiletreiniger. En het laatste nummer van literair tijdschrift *Kluger Hans* natuurlijk, met daarin de poëtische stemmen van morgen!